

PM

NATURVÄRDESIKENTIERING DETALJPLAN NUOLAJÄRVI

KONCEPT
2020-08-31

UPPDRAG 297649, Dp Nuolajärvi

Titel på rapport: NVI Nuolajärvi

Status: Koncept

Datum: 2020-08-31

MEDVERKANDE

Beställare: Gällivare kommun

Kontaktperson: Sofie Rynbäck

Konsult: Louise Berglund och Petter Esberg, Tyréns AB

Uppdragsansvarig: Pethra Fredriksson, Tyréns AB

Kvalitetsgranskare: Sofia Vestin, Tyréns AB

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1	INLEDNING.....	4
1.1	UPPDRAG.....	4
1.2	BIOLOGISK MÅNGFALD.....	4
2	METOD	5
2.1	NATURVÄRDEINVENTERING AVSEENDE BIOLOGISK MÅNGFALD.....	5
2.1.1	NATURVÅRDSARTER.....	6
2.2	METODIK OCH NOGGRANNHET	6
2.3	INVENTERING OCH AVGRÄNSNING.....	7
3	RESULTAT	8
3.1	OMRÅDESBESKRIVNING.....	8
3.2	TIDIGARE KÄNDA NATURMILJÖFÖRUTSÄTTNINGAR	8
3.3	NATURVÄRDESOBJEKT	9
3.4	NATURVÅRDSARTER.....	25
4	REFERENSER.....	27

1 INLEDNING

1.1 UPPDRAG

Gällivare kommun arbetar med en ny detaljplan för bostadsbebyggelse för del av Gällivare 22:24 m.fl. vid Nuolajärvi.

Tyréns AB har fått i uppdrag av Gällivare kommun att utföra Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) enligt svensk standard (SS 199000:2014) inom aktuellt område för detaljplan. En NVI ger kunskap om hur förutsättningar för biologisk mångfald ser ut och vilka skyddsvärda arter och habitat (livsmiljöer) som finns inom ett givet område. Den möjliggör på så sätt för verksamhetsutövaren att efterleva miljöbalkens krav, Sveriges internationella åtagande samt de av riksdagen antagna miljömålen. Resultat från en inventering av naturmiljöer och arter är ett viktigt underlag vid val av lämpligaste utformning, eventuella dispensansökningar och inte minst vid val av skyddsåtgärder för att minimera påverkan på skyddsvärda arter och habitat.

1.2 BIOLOGISK MÅNGFALD

Med biologisk mångfald avses variationsrikedomen bland levande organismer i olika miljöer; såsom terrestra, marina och andra akvatiska system samt de ekologiska komplex i vilka de ingår. Detta innefattar mångfald inom och mellan arter såväl som av ekosystem.

Till följd av bland annat intensifierat jord- och skogsbruk, klimatförändringar och ökad urbanisering har den biologiska mångfalden i Sverige och världen minskat. Arter trycks undan då deras livsmiljöer förändras. Förlusten av arter gör att ekologiska processer påverkas. Det i sin tur ger negativ påverkan på de ekosystemtjänster som vi människor drar nytta av, såsom exempelvis pollinering, vattenreglering och luftrening.

Sverige har skrivit under konventionen om biologisk mångfald där vi förbinder oss att vårda vår biologiska mångfald och nyttja den på ett uthålligt sätt. De svenska miljömålen har tagits fram för att myndigheter, organisationer, företag och enskilda ska veta vad Sveriges miljöarbete ska leda till. Flertalet miljökvalitetsmål berör frågan om biologisk mångfald men framförallt "Ett rikt växt- och djurliv" beskriver det övergripande målet:

Den biologiska mångfalden ska bevaras och nyttjas på ett hållbart sätt, för nuvarande och framtida generationer. Arternas livsmiljöer och ekosystemen samt deras funktioner och processer ska värnas. Arter ska kunna fortleva i långsiktigt livskraftiga bestånd med tillräcklig genetisk variation. Människor ska ha tillgång till en god natur- och kulturmiljö med rik biologisk mångfald, som grund för hälsa, livskvalitet och välfärd.

2 METOD

2.1 NATURVÄRDESDINVENTERING AVSEENDE BIOLOGISK MÅNGFALD

Inventeringen av naturvärden utfördes enligt svensk standard SS 199000:2014 – Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald samt med stöd från Teknisk rapport SIS-TR 199001:2014.

Vid en naturvärdesinventering (NVI) eftersöks biotopkvaliteter och naturvårdsarter som är av positiv betydelse för biologisk mångfald inom respektive naturtyp. Typiska biotopkvaliteter är exempelvis kontinuitet, strukturer, funktioner, element, naturlighet, storlek samt konnektivitet. Som naturvårdsarter räknas bland annat signalarter, rödlistade arter samt arter fridlysta enligt artskyddsförordningen (2007:845).

Naturvärdesobjekt kan utifrån detta avgränsas samt tilldelas en naturvärdesklass (tabell 1). Ett naturvärdesobjekt utgörs främst av en dominerande naturtyp och kan innefatta flera olika biotoper och element. I fält dokumenteras identifierade objekt med foto. Vid bedömning av naturvärdesobjekt används bedömningsgrunder för respektive naturtyp enligt Teknisk rapport (SIS-TR 199001:2014).

Tabell 1. Naturvärdesklasser.

Naturvärdesklass	Beskrivning
Naturvärdesklass 1 Högsta naturvärde	Opåverkade miljöer av högsta bevarandevärde med naturliga processer, många värdefulla strukturer och naturvårdsarter. Varje enskilt område är av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på nationell eller global nivå.
Naturvärdesklass 2 Högt naturvärde	Bevarandevärda miljöer med ett flertal påtagliga biotopkvaliteter och ett påtagligt artvärde. Varje enskilt område är av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional eller nationell nivå.
Naturvärdesklass 3 Påtagligt naturvärde	Till viss del påverkade miljöer med inslag av naturliga processer och strukturer samt av naturvårdsarter. Det är av särskild betydelse att dessa områdens ekologiska kvalitet upprätthålls eller förbättras.
Naturvärdesklass 4 Visst naturvärde (endast vid tillägg)	Områden som tydligt påverkats av mänsklig aktivitet men där det trots allt finns biotopkvaliteter eller arter av viss positiv betydelse för biologisk mångfald. Det är av betydelse att dessa områdens ekologiska kvalitet upprätthålls eller förbättras.

Områden som har enbart låga naturvärden avgränsas inte och beskrivs endast översiktligt. Områden med låga naturvärden är ofta väldigt påverkade av mänsklig aktivitet och har därmed förlorat naturliga processer, strukturer och karaktäristiska arter.

2.1.1 NATURVÅRDSARTER

I begreppet naturvårdsarter ingår bland annat rödlistade arter. Rödlistan (ArtDatabanken 2020) ger en bedömning av risken för respektive art att dö ut från Sverige. De arter som finns upptagna i rödlistan har klassats beroende på dess risk att dö ut enligt följande klasser: NT – Nära hotad, VU – Sårbar, EN – Starkt hotad, CR – Akut hotad, RE – Nationellt utdöd. De rödlistade arter som kategoriseras som CR, EN eller VU benämns som hotade.

Naturvårdsarter omfattar även signalarter (s) och nyckelarter (n). Signalarter är arter som indikerar på naturområden med höga naturvärden. Många signalarter trivs bara i sällsynta miljöer eller miljöer med lång kontinuitet. Finns flera signalarter på en plats finns ofta förutsättningar för rödlistade arter (vissa signalarter är själva rödlistade). Det finns listor framtagna för signalarter i olika miljöer, till exempel för skogliga arter och för ängs- och betesmarker. Begreppet nyckelart används för arter som har stor betydelse för andra arters överlevnad i ett ekosystem. Exempel på nyckelarter är bäver, säl och varg.

Indikatorarter (i) och typiska arter (t) är sådana som indikerar vilka förutsättningar som råder inom deras respektive naturtyp (exempelvis rikkärsarter) samt visar på naturlig artsammansättning inom naturtypen.

Arter som är fridlysta (§) enligt Artskyddsförordningen ingår också i begreppet naturvårdsarter. Enligt artskyddsförordningen är alla fåglar, grod- och kräddjur och ytterligare cirka 300 djurarter, växter, svampar och lavar fridlysta. Fridlysningen regleras på olika sätt beroende på vilken paragraf arten är skyddad enligt. Vad gäller de flesta fridlysta arter är det förbjudet att döda, skada, fånga eller störa dem och för vissa arter är det även förbjudet att skada eller förstöra arternas fortplantningsområden eller viloplats. När det gäller fåglar bör speciell uppmärksamhet ges de arter som är skyddade i bilaga 1 till Artskyddsförordningen och som är markerade med B, rödlistade fågelarter samt fågelarter som minskat med 50 % eller mer under perioden 1975-2005 enligt uppgifter från Svensk Häckfågeltaxering. Dessa urvalskriterier har använts i detta projekt.

2.2 METODIK OCH NOGGRANNHET

Innan fältinventeringen studerades både nutida och historiska ortofoton samt andra kartor över området och befintlig information om naturvärden sammanställdes. Material från Länsstyrelsen, Skogsstyrelsen samt Artportalen har nyttjats som underlag.

Inventeringen utfördes i fält på medelnivå med tilläggen "Naturvärdesklass 4" samt "Detaljerad redovisning av artförekomst".

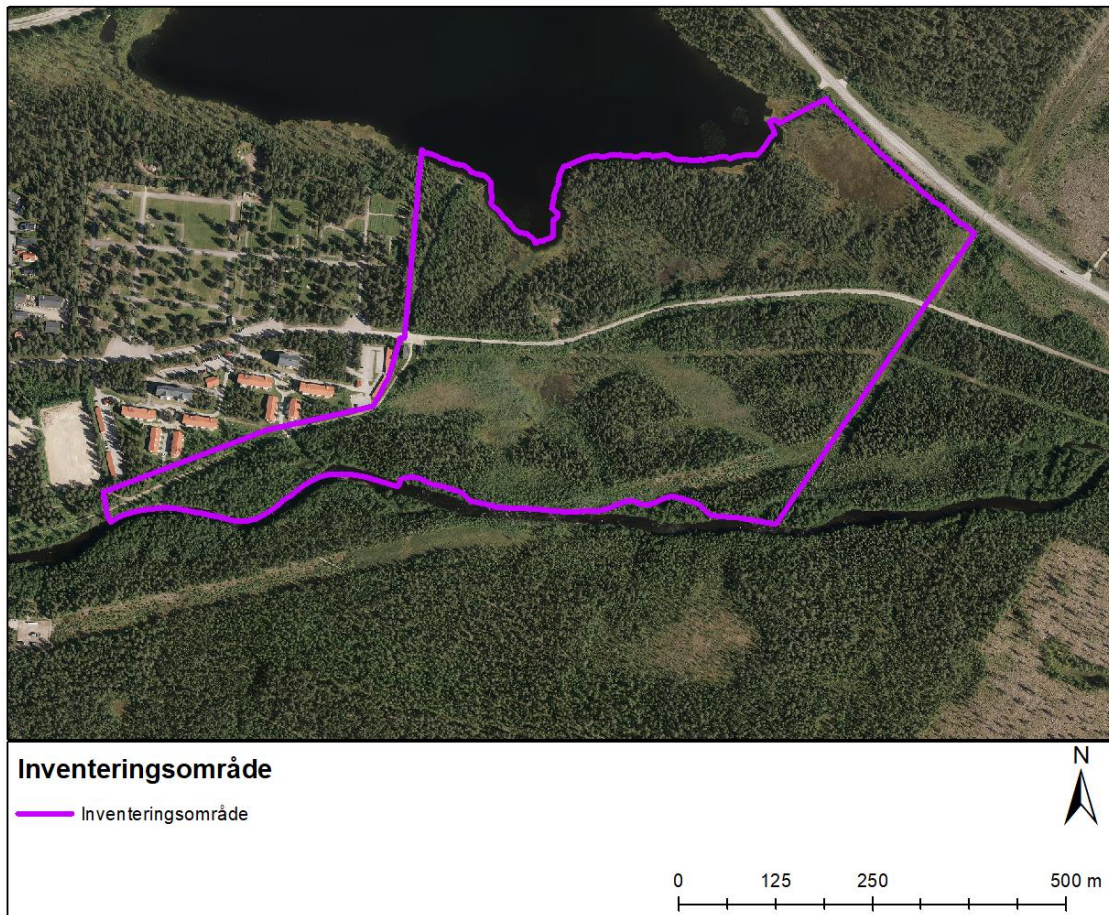
Som referenslitteratur användes *Skyddsvärd skog – Naturvårdsarter och andra kriterier för naturvärdesbedömning* (Nitare och Skogsstyrelsen, 2019) samt *Den nya nordiska floran* (Mossberg & Stenberg, 2003).

Till detta PM bifogas shapefiler med inventeringsområde, naturvärdesobjekt och naturvårdsarter i koordinatsystem Sweref 99 20 15.

2.3 INVENTERING OCH AVGRÄNSNING

Naturvärdesinventeringen utfördes i fält den 23-24 juni 2020 av Louise Berglund och Petter Esberg, biologer på Tyréns AB. Vädret var soligt och varmt.

Inventeringsområdet utgörs av planområdet som ligger vid Nuolajärvi, Gällivare kommun, se karta nedan.

Karta med inventeringsområde.

3 RESULTAT

3.1 OMRÅDESBESKRIVNING

Inventeringsområdet är beläget mellan Nuolajärvi och Vassaraälven. I norr avgränsas området av Nuolajärvi och väg E10, i öster av fastighetsgräns till Gällivare 20:8, i söder av Vassaraälven och i väster av ett befintligt bostadsområde i stadsdelen Forsheden samt Gällivare begravningsplats. Inventeringsområdet är ca 27 ha och sluttar mot söder där Vassaraälven finns.

Området utgörs av skogsmark, våtmark samt strandmiljöer längs Vassaraälven och sjön Nuolajärvi. Mot Vassara älv och sjön Nuolajärvi återfinns de högsta naturvärdena inom området då dessa delar är mindre påverkade av mänsklig aktivitet. Marken närmast Nuolajärvi utgörs av fattigare risvegetation medan marken är rikare och bördigare med en mer högortsartad vegetation närmast Vassaraälven.

Generellt är naturmarken närmast bebyggelsen och vägen mer påverkad. I sydöstra delen av området finns en röjd kraftledningsgata som bedömts ha låga värden. Likaså finns trivialare områden närmast vägarna och i anslutning till en mindre del som tidigare troligen nyttjats som täkt.

3.2 TIDIGARE KÄNDA NATURMILJÖFÖRUTSÄTTNINGAR

Vassaraälven som rinner i södra kanten av inventeringsområdet ingår i Natura 2000-området Torne- och Kalix älvsystem. I övrigt finns inga skyddade eller särskilt utpekade naturområden inom inventeringsområdet enligt Naturvårdsverkets karttjänst *Skyddad natur*.

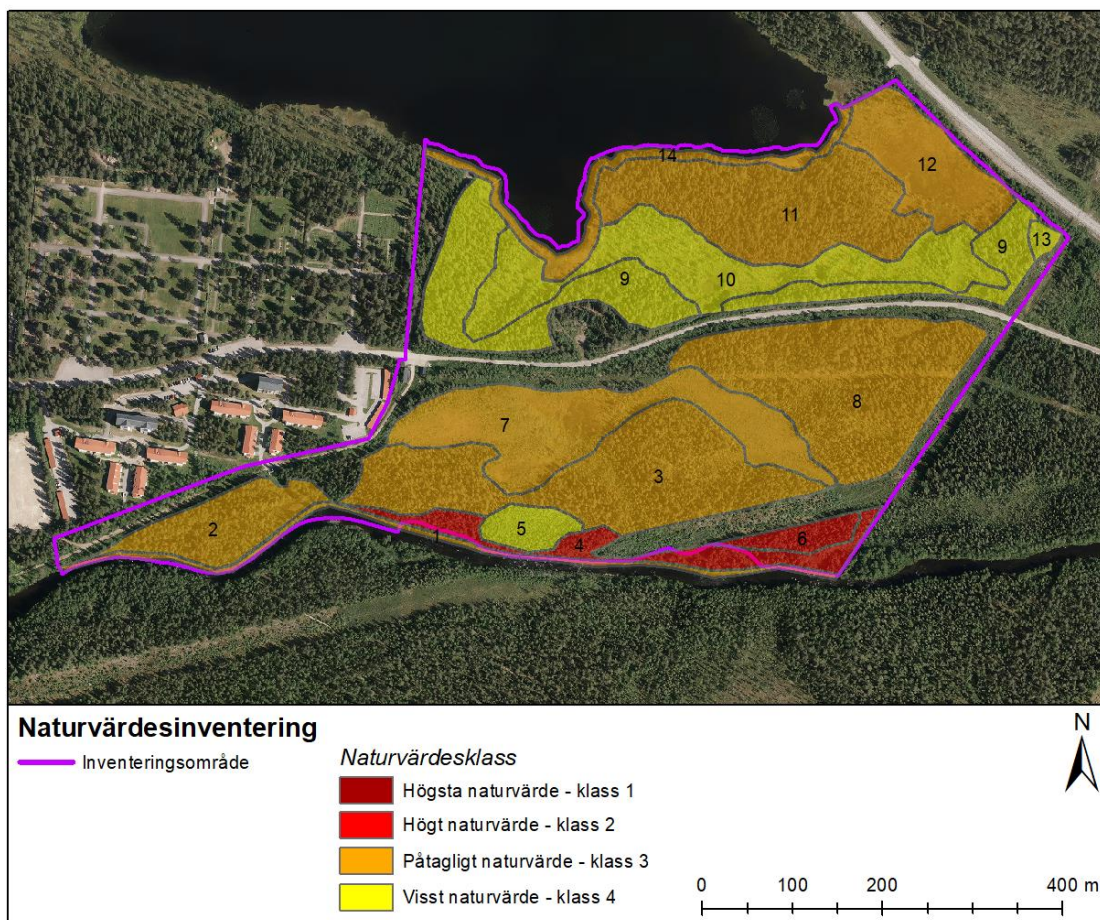
Inom inventeringsområdet finns det ett fåtal rapporter av skyddade eller rödlistade arter i Artportalen (sökning: 2020-06-17, avseende åren 2000-2020); rödvingetrast (NT) samt grenlav (VU). Grenlav indikerar förekomst av äldre kontinuitetsskog med naturvärden då den utgör en så kallad signalart. Arten är beroende av hög och jämn luftfuktighet i gamla, ostörda skogsmiljöer och är känslig för snabba förändringar i ljus-vindförhållanden samt uttorkning. Grenlav växer på träd som ofta står i myrkanter och liknande miljöer.

Norr om inventeringsområdet, knutet till sjön Nuolajärvi, finns ett flertal fåglar rapporterade.

3.3 NATURVÄRDESOBJEKT

Vid naturvärdesinventeringen har 14 naturvärdesobjekt avgränsats, dessa redovisas i nedanstående objektsbeskrivningar samt i kartan nedan. Två områden vid Vassaraälven har bedömts hysa högt naturvärde (naturvärdesklass 2). Åtta områden har bedömts hysa påtagligt naturvärde (naturvärdesklass 3). Fyra områden har bedömts hysa visst naturvärde (naturvärdesklass 4).

Övrig mark som inte avgränsats till naturvärdesobjekt har bedömts hysa lägre naturvärden.

Resultat från naturvärdesinventeringen.

Objekt 1: Strandrensa Vassaraälven			Naturvärdesklass 3
Datum: 2020-06-23	Naturtyp: Limnisk strand	Biotoper: Block-sten/örtrik älvstrand	Naturvårdsarter: Se objekt 2 och 4

Objektsbeskrivning:

Likt många andra vattendrag nedom odlingsgränsen är också Vassaraälven (SE745666-171386) påverkad av flottningsepoken. Vattendraget har nyttjats för transport av timmer och det ger en påtaglig negativ påverkan på strandlinjen och strandzonens komplexitet och ekologiska funktioner. Efter Vassaraälven har dock vissa restaureringar gjorts efter berörd sträcka och enligt Vattenmyndigheten uppnår Vassaraälven *God ekologisk status*. Trots *God ekologisk status* är strandzonen efter den inventerade sträckan fortfarande mycket påverkad av flottningen och tidigare sidofåror är idag mer eller mindre avstängda vid normalflöden, vilket gör att älvfåran saknar öar och små, beskuggade sidofåror.

Älvens tidigare lopp i området åskådliggörs relativt väl i flygbilden nedan som tagits under vårflod (Gällivare kommun, 2013). De årligen återkommande höga flödena gör att vegetationen i och omkring avstängda sidofåror, som inte helt torrlagts, är örtrika. Småpölar och vattensamlingar gör också strandzonen lämplig för groddjur. Genom relativt enkla åtgärder - med öppnande av sidofåror och en eventuell breddning av huvudfåran - skulle värdena förstärkas betydligt. De artvärden som finns efter strandzonen beskrivs bäst under objekt 2 och 4.

Flygbild över Vassaraälven (källa: Gällivare kommun, 2013). Flygbilden är tagen vid vårflöde. Notera älvens sidofåror, som vid höga flöden visar på älvens tidigare utformning. Under flottningsepoken eftersträvade man att stänga av sidofåror för att underlätta transporten av timmer. Det har inneburit att sidofåror ofta är torrlagda vid normala vattennivåer.

Naturvärdesbedömning: påtagligt naturvärde

Utförda flottledsrestaureringar bedöms framförallt ha fokuserat på att skapa en ökad struktur/komplexitet i huvudfåran och möjligtvis att återskapa lekplatser för öring. Inom den aktuella sträckan är samtliga tidigare sidofåror mer eller mindre avstängda vilket sänker biotopvärdet generellt. Artvärdet är partivis påtagligt. Sammantaget ger detta ett påtagligt naturvärde.

Foton från naturvärdesobjekt 1 (källa: Tyréns AB, 2020).

Objekt 2: Skog/gammal älvfåra		Naturvärdesklass 3	
Datum:	Naturtyp:	Biotoper:	Naturvårdsarter:
2020-06-23	Skog och träd	Blandsumpskog av ört/fräkentyp	Ormbär (s), groda (§)

Objektsbeskrivning:

Objektet är en del av strandzonen till Vassaraälven och består av ett örtrikt lövskogsområde, med inslag av barrträd (bl.a. äldre granar). Objektet präglas av att delar av området tidigare utgjort en sidofåra till Vassaraälven, som har stängts under flottningsepoken (genom uppbyggande av stenarm vid inloppet till sidofåran) för att underlätta timmertransporter. Under höga flöden kan dock fortfarande relativt stora mängder vatten rinna i de tidigare fårorna. När sedan vattnet sjunker undan bildas mindre dammar, vilka är lämpliga lekplatser för groddjur, som är skyddade enligt artskyddsförordningen. De återkommande höga flödena för också med sig näringsrikt sediment vilket gör att många örter och näringskrävande växter trivs. I detta område påträffades också ormbär, vilket indikerar rikligt med näring (signalart för näringsrik granskog).

Naturvärdesbedömning: påtagligt naturvärde

Sidofåror ger en komplexitet i landskapet och möjliggör på så vis för flera olika typer av livsmiljöer inom ett vattenområde. Något som sänker värdet i objektet är att troligt avloppsvatten eller liknande rinner ut i vattensamlingen strax innan sidofåran ansluter till huvudfåran. Skogen är också gallrad/röjd. Att objektet är kontinuerligt översvämmat ger dock goda förutsättningar för näringskrävande arter och det finns goda förutsättningar för groddjurslek i området. Sammantaget bedöms både biotop- och artvärdet som visst. Detta ger tillsammans ett påtagligt naturvärde.

Foto från naturvärdesobjekt 2 (källa: Tyréns AB, 2020).

Objekt 3: Barrblandskog		Naturvärdesklass 3	
Datum:	Naturtyp:	Biotoper:	Naturvårdsarter:
2020-06-23	Skog och träd	Barrblandskog av blåbärsristyp	Granticka (NT), spillkråka (NT), rödvingetrast (NT), groda (§)

Objektsbeskrivning:

En lövrik barrblandskog av frisk blåbärsristyp med dominans av tall på höjden och i de lågläntare områdena blir skogen mer grandominerad.

Skogsområdet uppvisar spår av stubbar från plockhuggning. Bland de något yngre träden förekommer det spritt i området något grövre, minst 120-åriga tallar samt äldre granar som börjar få kjolgransstruktur, med potential att börja utveckla högre artvärden inom kort. Markkontinuiteten bedöms vara intakt.

Skogen är flerskiktad, luckig och hänglavsrik (framförallt manlav). Det finns spridda förekomster av död ved, både torrakor och lågor, om än mest klen död ved så håller skogen på att utveckla mer kommande substrat. Det finns spår av nyckelarten spillkråka i form av hackade hål i stubbar. Stora myrstackar förekommer. Vedrötande tickor såsom klibbticka och fnöskticka förekommer, även den rödlistade grantickan hittades på en plats.

Det finns lövrikare fuktstråk inom området som bidrar till skogens variation.

Naturvärdesbedömning: påtagligt naturvärde

Skogen bedöms hysa ett påtagligt naturvärde knutet till dess flerskiktade struktur och inslag av äldre träd samt med spridda förekomster av substrat som ger potential för arter. Flerskiktade skogar med bibehållen markkontinuitet är ovanliga i dagens skogsbrukslandskap och området bedöms ha goda förutsättningar att utveckla högre naturvärden med tiden.

Foto från naturvärdesobjekt 3 (källa: Tyréns AB, 2020).

Objekt 4: Sumpskog/ översvänningszon		Naturvärdesklass 2	
Datum:	Naturtyp:	Biotoper:	Naturvårdsarter:
2020-06-23	Skog och träd	Blandsumpskog av ört/fräkentyp	Korallrot (§), spindelblomster (§), groda (§),

Objektsbeskrivning:

Objekt 4 är likt Objekt 2 och är en del av strandzonen till Vassaraälven och utgörs av sumpskog med relativt gott om död ved. Genom objektet sträcker sig en mindre sidofåra/förgrening till älven vars inlopp har byggts igen med sten under flottningsepoken. Stranden är relativt flack och objektet utgör en översvänningszon. Eftersom grundvattnet också ligger nära markytan är området sumpartat. Vattensamlingar inom objektet skulle kunna utgöra potentiell lekplats för groddjur (§). Även orkidéerna korallrot (§) och spindelblomster (§) påträffades inom objektet.

Naturvärdesbedömning: högt naturvärde

Inom objektet är det en förhållandevis lång skoglig kontinuitet vilket ger ett påtagligt biotopvärde. Att objektet utgörs av sumpskog och översvämmas kontinuerligt är gynnsamt för många arter och dessa typer av habitat är annars inte sällan negativt påverkade av diken. Artvärdet bedöms utifrån fynden av naturvårdsarter som påtagligt. Sammantaget bedöms naturvärdena vara höga inom objektet.

Foto från naturvärdesobjekt 4 (källa: Tyréns AB, 2020).

Objekt 5: Trädbevuxet kärr		Naturvärdesklass 4	
Datum: 2020-06-23	Naturtyp: Myr	Biotoper: Lövrikt kärr/ sumpskog	Naturvårdsarter:

Objektsbeskrivning:

Kärrmark av fattig typ, bevuxen med främst klen björk. Vegetationen utgörs till stora delar av starr och fräken samt hjortron, kråklöver och tuvull. Vissa partier är bevuxna med videbuskage. I bottenskiktet dominerar vitmossor.

Det förekommer mycket klen, stående död ved och flera björkar hyser fnöschticka. Mindre vattensamlingar förekommer i området.

Naturvärdesbedömning: visst naturvärde

Området bedöms hysa ett visst naturvärde knutet till lövrikedomen, förekomst av klen död ved samt tillgången till vatten.

Foto från naturvärdesobjekt 5 (källa: Tyréns AB, 2020).

Objekt 6: Örtrik granskog		Naturvärdesklass 2	
Datum:	Naturtyp:	Biotoper:	Naturvårdsarter:
2020-06-23	Skog och träd	Örtrik granskog, blåbärsrisgranskog	Ögonpyrola (s), Spindelblomster (S), Ormbär (s)

Objektsbeskrivning:

Örtrik granskog i anslutning till översvänningsområdet närmast Vassaraälven.

Granskogen är olikåldrig med förekomst av gamla granar med hängande kjolgrenar. I området finns inslag av björk och sälg. I vissa partier är marken av frisk blåbärsristyp men till största delen är vegetationen örtrik och med stor förekomst av skogsfräken.

Högörtsvegetationen är tydlig gynnad av det älvnära läget. Förutom fräken så växer det smörbollar, kabbleka, älgört, gullris, lappspira, åkerbär, ormbär, stenbär och enstaka enbuskar. Orkidén spindelblomster förekommer, likaså signalarterna ögonpyrola och ormbär.

Det finns spridda förekomster av död ved. Längst i öster finns vattenfyllda hölJOR och järnockrautfällning noterades.

Naturvärdesbedömning: högt naturvärde

Skogen bedöms ha ett högt naturvärde knutet till äldre granar och skogliga strukturer som ger potential för arter. Värdet tydliggörs av de naturvårdsarter som påträffats.

Foton från naturvärdesobjekt 6 (källa: Tyréns AB, 2020).

Objekt 7: Öppen myr		Naturvärdesklass 3	
Datum:	Naturtyp:	Biotoper:	Naturvårdsarter:
2020-06-23	Myr	Öppet topogent kärr	Korallrot (§), sileshår (t), vattenklöver (t)

Objektsbeskrivning:

Öppen myr av typen fattigt topogent kärr. Främst utgörs myren av fastmatta men även gungfly förekommer i de blötare områdena. I kanterna av myren finns främst yngre, klen tall men mot naturvärdesobjekt 3 och 8 finns enstaka solbelysta torrakor.

Vegetationen på myren domineras av vitmossor i bottenskiktet och är i övrigt bevuxen med skvattram, hjortron, rosling, tuvull, vide, dvärgbjörk, odon, starr, tranbär. I de blötare partierna finns sileshår och vattenklöver som är typiska arter för myr. Orkidén korallrot noterades i flera exemplar i den blötaste delen av myren.

Vissa mindre delar är något igenväxta men stora delar av myren är av öppen karaktär. Det finns en historisk påverkan från mindre dikningsingrepp, vilket kan ses på ortofoton från 1960, men dikningen bedöms ha förlorats stora delar av sin funktion och påverkar inte myren i stort nuförtiden. Viss lokal påverkan finns från den mindre väg som går norr om myren.

Naturvärdesbedömning: påtagligt naturvärde

Öppna myrar har generellt alltid naturvärden då de har så viktiga ekologiska funktioner såsom vattenrening samt ofta hyser goda förutsättningar för biologisk mångfald. Även påverkade myrar har oftast åtminstone ett visst naturvärde och större orörda myrar har ofta högt naturvärde. Denna myr har biotopkvalitéer knutna till förekomst av vatten och uppvisar ganska stor andel naturlighet trots den påverkan som finns från vägen och gammal dikning. Naturvårdsarterna bidrar med vissa artvärden och sammantaget bedöms naturvärdet vara påtagligt.

Foto från naturvärdesobjekt 7 (källa: Tyréns AB, 2020).

Objekt 8: Barrblandskog		Naturvärdesklass 3	
Datum:	Naturtyp:	Biotoper:	Naturvårdsarter:
2020-06-23	Skog och träd	Barrblandskog av blåbärsristyp	

Objektsbeskrivning:

En barrblandskog av frisk blåbärsristyp med dominans av tall på höjden mot vägen och i de lågläntare områdena blir skogen mer grandominerad och lövrik.

Skogsområdet uppvisar spår av stubbar från plockhuggning. Bland de något yngre träden förekommer det inslag av något grövre, uppåt 120-åriga tallar samt äldre granar som börjar få kjolgransstruktur, med potential att börja utveckla artvärden inom kort. Markkontinuiteten bedöms vara intakt. Skogen är flerskiktad, olikåldrig och luckig. Det förekommer grövre torrakor och i anslutning till blötare partier finns en hel del klen död ved. De lövrikare fuktstråken inom området bidrar till skogens variation.

Skogen har en naturlig övergång mot myren men skärs av i norr av vägen och är där mer påverkad av mänsklig aktivitet i form av gammalt dikningsingrepp och röjning i närheten av vägen. Det gamla dikningsingreppet bedöms dock inte längre påverka naturvärdena negativt i så stor utsträckning.

Naturvärdesbedömning: påtagligt naturvärde

Skogen bedöms hysa ett påtagligt naturvärde knutet till dess biotopkvaliteér såsom flerskiktad struktur och inslag av äldre träd samt med spridda förekomster av substrat som ger potential för arter. Flerskiktade skogar med bibehållen markkontinuitet är ovanliga i dagens skogsbrukslandskap.

Skogsområdet bedöms ha liknande förutsättningar som naturvärdesobjekt 3 och skulle kunna sammanfogas med det objektet då dessa områden egentligen hänger ihop och bara skiljs åt av myren. Aktuellt område skiljer sig dock till viss mån då det närmast vägen är mer påverkat av mänsklig aktivitet, dock inte till så hög grad att det motiverar en klassändring. Sammantaget håller området som helhet påtagligt naturvärde även om det finns trivialare områden närmast vägen. I de blötare partierna och i södra delen av skogsområdet bedöms skogen istället utgöra en stark naturvärdesklass 3.

Foton från naturvärdesobjekt 8 (källa: Tyréns AB, 2020).

Objekt 9: Skog		Naturvärdesklass 4	
Datum:	Naturtyp:	Biotoper:	Naturvårdsarter:
2020-06-23	Skog och träd	Tall/granskog av blåbärsristyp	

Objektsbeskrivning:

Skogsområde som består av främst tallskog på höjderna och granskog i de lågläntare områdena. Mot myren finns större inslag av gran och björk. Vegetationen utgörs främst av blåbärsris men i blötare partier dominerar fräken.

Skogen är lövrik, hänglavsrik (manlav) och delvis flerskiktad. Bestånden har generellt inte så hög ålder men hyser inslag av något äldre och grövre tallar och granar som på sikt har möjlighet att utveckla artvärden.

Naturvärdesbedömning: visst naturvärde

Skogsområdet bedöms hysa vissa naturvärden knutna till förekomst av biotopkvaliteter såsom viss skiktning och inslag av något äldre träd. Jämfört med övriga skogsområden inom inventeringsområdet så är det dock glesare mellan de äldre träden och kanteffekterna är stora i området varför naturvärdet endast bedöms som visst. Skogsområdet fyller en viktig funktion som skyddszon mot myren.

Foto från naturvärdesobjekt 9 (källa: Tyréns AB, 2020).

Objekt 10: Tallkärr		Naturvärdesklass 4	
Datum:	Naturtyp:	Biotoper:	Naturvårdsarter:
2020-06-23	Myr	Tallkärr	

Objektsbeskrivning:

Området utgörs av ett kärr som till största del är bevuxet med klen, senvuxen tall. Kärrret är av fattig typ med vegetation såsom dvärgbjörk, skvattram, tuvull, rosling och hjortron. Det finns mindre partier som är blötare och öppnare med mer starrvegetation.

Ett gammalt dike noterades i västra delen.

Naturvärdesbedömning: visst naturvärde

Objektet bedöms hysa ett visst naturvärde knutet till biotopen som utgör våtmarksområde med förhållandevis naturlig hydrologi, om än sedan gammalt påverkat av väg och enstaka dike. Artvärdena bedöms som låga.

Foto från naturvärdesobjekt 10 (källa: Tyréns AB, 2020).

Objekt 11: Barrblandskog		Naturvärdesklass 3	
Datum:	Naturtyp:	Biotoper:	Naturvårdsarter:
2020-06-23	Skog och träd	Barrblandskog av blåbärsristyp	Grenlav (VU - artportalen)

Objektsbeskrivning:

En lövrik barrblandskog av frisk blåbärsristyp med dominans av tall men med mer graninslag i sänkorna. I de fuktigare partierna mot sjön växer rosling och skvattram.

Skogsområdet har naturliga övergångar mot myr och strand. I myrkanterna växer några grövre tallar, senvuxna granar och mer björk. Även mot stranden förekommer solbelysta, grövre tallar. Skogen nyttjas för friluftsliv närmast sjön.

Skogsområdet uppvisar spår av stubbar från plockhuggning. Bland de något yngre träden förekommer det spritt i området något grövre, minst 120-åriga tallar samt äldre granar som börjar få kjolgransstruktur, med potential att börja utveckla högre artvärden inom kort. Markkontinuiteten bedöms vara intakt.

Skogen är flerskiktad, luckig och hänglavsrik (framförallt manlav). Det finns spridda förekomster av död ved, både torrakor och lågor. Stora myrstackar förekommer.

Naturvärdesbedömning: påtagligt naturvärde

Skogen bedöms hysa ett påtagligt naturvärde knutet till dess flerskiktade struktur och inslag av äldre träd samt med spridda förekomster av substrat som ger potential för arter. Flerskiktade skogar med bibehållen markkontinuitet är ovanliga i dagens skogsbrukslandskap. Det finns en notering i Artportalen om den rödlistade grenlaven i området och förutsättningarna för arten bedöms som lämpliga i framförallt skogskanten mot myren.

Foton från naturvärdesobjekt 11 (källa: Tyréns AB, 2020).

Objekt 12: Öppen myr		Naturvärdesklass 3	
Datum:	Naturtyp:	Biotoper:	Naturvårdsarter:
2020-06-24	Myr	Öppet topogent kärr	Sileshår (t), vattenklöver (t)

Objektsbeskrivning:

Öppen myr av typen fattigt topogent kärr. Myren har en lågvuxen starrvegetation med förekomst av tranbär, rosling och tuvull. De för myrar typiska arterna sileshår och vattenklöver förekommer i de blötare partierna.

Gungfly förekommer i blöta delar. Det finns vissa tendenser till strukturer som strängar och flarkar med torrare mossekullar och blötare kärrsänkor.

På historiska ortofoton från 1960 kan man se att myrområdet tidigare var större men det är nu avskuret av väg E10. Myrens hydrologiska förhållanden är därför delvis påverkade och dess nordöstra sida är således inte av naturlig karaktär då vägen går där. Den sydvästra sidan har en naturlig övergång mot skogen och är inte lika påverkad av mänsklig aktivitet.

Naturvärdesbedömning: påtagligt naturvärde

Öppna myrar har generellt alltid naturvärden då de har så viktiga ekologiska funktioner såsom vattenrening samt ofta hyser goda förutsättningar för biologisk mångfald. Även påverkade myrar har oftast åtminstone ett visst naturvärde och större orörda myrar har ofta högt naturvärde. Denna myr har biotopkvalitéer knutna till förekomst av vatten och uppvisar ganska stor andel naturlighet trots den påverkan som finns från vägen. De typiska arterna bidrar med vissa artvärden och sammantaget bedöms naturvärdet vara påtagligt.

Foto från naturvärdesobjekt 12 (källa: Tyréns AB, 2020).

Objekt 13: Mindre myr			Naturvärdesklass 4
Datum:	Naturtyp:	Biotoper:	Naturvårdsarter:
2020-06-24	Myr	Mindre kärr	

Objektsbeskrivning:

Mindre kärrområde med starttuvor, tuvull, fräken och kråklöver. Området är förhållandevis blött och sumpigt.

Kärret är en liten isolerad rest från när den större, närbelägna myren (naturvärdesobjekt 12) var betydligt större. Detta kärr blev en isolerad rest i samband med bygget av väg E10 och är således mycket påverkat av vägen men även kraftledningen.

Naturvärdesbedömning: visst naturvärde

Då området är så pass litet blir påverkan stor från mänsklig aktivitet med kanteffekter och påverkad hydrologi och utbredning som följd, vilket drar ner naturvärdet. Området bedöms ändå ha ett visst naturvärde knutet till den blöta kärrmiljön.

Foto från naturvärdesobjekt 13 (källa: Tyréns AB, 2020).

Objekt 14: Strandrensa Nuolajärvi			Naturvärdesklass 3
Datum:	Naturtyp:	Biotoper:	Naturvårdsarter:
2020-06-24	Limnisk strand	Sjöstrand av huvudsakligen kärrtyp	Korallrot (S), vattenklöver (t)

Objektsbeskrivning:

Strandresan kring Nuolajärvi är relativt opåverkad inom inventeringsområdet och skogen har generellt en längre kontinuitet. En strövstig, delvis spångad, går längs med stranden och det finns även två bryggor på uddarna av viken (viken norr om den gamla grustakten). Överlag är stranden relativt artfattig. Fattigkärr, sandiga tallhedar eller myrtallhedar är de huvudsakliga biotoperna. På den östra udden av viken är äldre tallar också solbelysta under stor del av dagen, vilket ger förutsättningar för naturvärdesintressanta arter (såsom insekter och lavar). Den generellt sett, relativt, höga åldern på träden och de orörda strandkärren bedöms ha ett påtagligt naturvärde. I strandkärren fanns förekomst av korallrot (S) och vattenklöver (typisk art för myrmark).

Naturvärdesbedömning: påtagligt naturvärde

Strandmiljöer är viktiga för djur- och växtlivet och det ger gynnsamma solbelysta miljöer med relativt hög luftfuktighet, vilket exempelvis gynnar insekter och lavar. Biotop- och artvärde bedöms bägge som visst. Detta ger tillsammans ett påtagligt naturvärde.

Foto från naturvärdesobjekt 14 (källa: Tyréns AB, 2020).

3.4 NATURVÅRDSARTER

I tabell 2 redovisas naturvårdsarter som påträffats inom inventeringsområdet, både vid naturvärdesinventeringen samt enligt rapporter i Artportalen (sökning mellan år 2000-2020). Fynden utgörs av rödlistade arter, skyddade arter (S), skogliga signalarter (s) samt typiska arter (t) för myr. Vid presentationen av naturvärdesobjekt anges vilka naturvårdsarter som påträffats inom respektive objekt. Till rapporten bifogas en shapefil med koordinatsatta naturvårdsarter som påträffats vid inventeringen. På kartan nedan redovisas punkter för de naturvårdsarter som utgör rödlistade arter, skyddade arter eller skogliga signalarter (endast de arter som påträffats vid inventeringen redovisas). Typiska arter för myr har utelämnats på kartan då dessa mer frekvent förekommer i större delar av naturvärdesobjekt.

Revlummer förekommer i området och är fridlyst enligt artskyddsförordningen men är ingen art som har någon speciell koppling till naturvärde. Arten är spridd över i stort sett hela området och har därför inte koordinatsatts specifikt.

De fridlysta orkidéerna spindelblomster och korallrot förekommer förhållandevis rikligt i den översvämningspåverkade sumpskogen i anslutning till Vassaraälven.

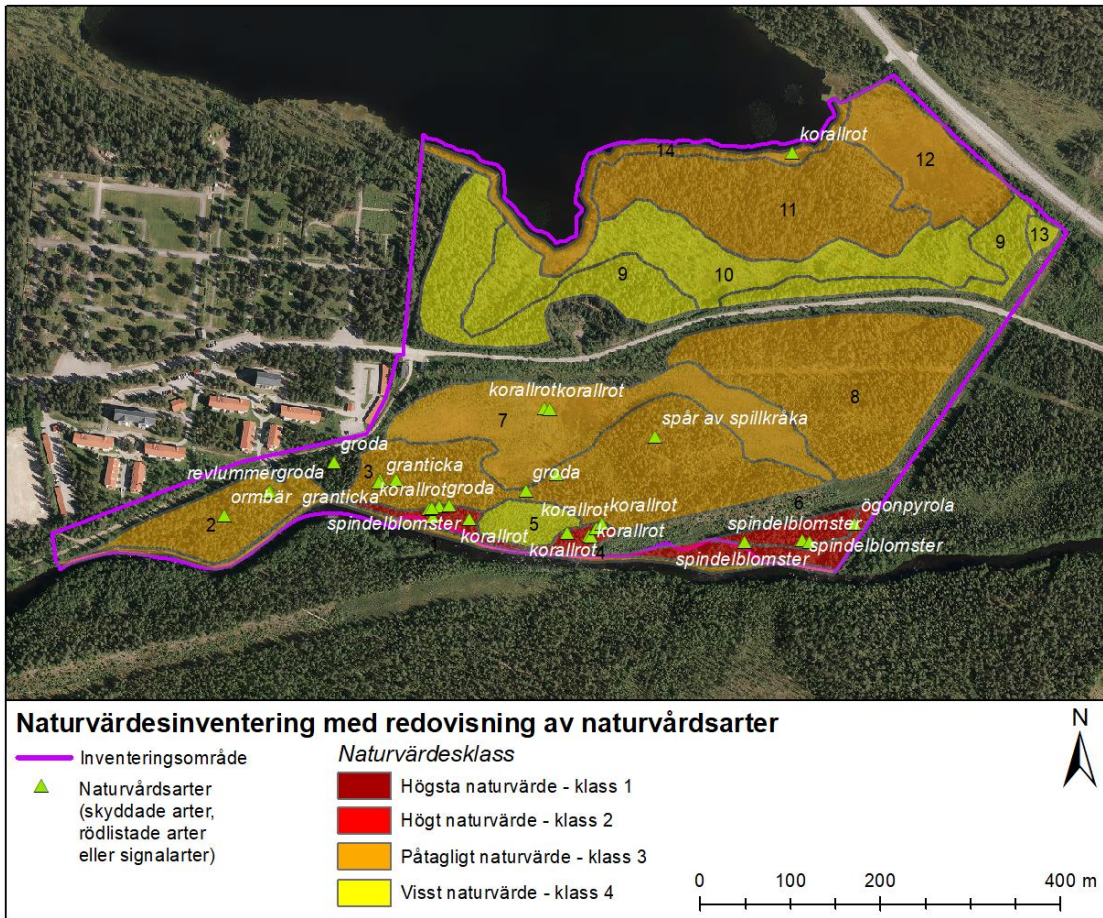
Under inventeringen påträffades rödvingetrast och spår efter spillkråka. Dessa är rödlistade och noterades i skogsområdet på södra sidan vägen. Rödbena hördes i anslutning till den öppna myren och Nuolajärvi, norr om vägen.

I södra delen av inventeringsområdet påträffades grodor (troligen vanlig groda, ej artbestämmd) på flera platser. Alla grodor är fridlysta i Sverige. Inom naturvärdesobjekt 2 noterades även en yngellokal. Potentiellt utgör de blöta partierna med vattensamlingar, i anslutning till Vassaraälven, föryngringslokal för grodor.

Grenlav finns rapporterad i Artportalen från naturvärdesobjekt 11. Den påträffades inte vid inventeringen men lokalens förutsättningar för arten bedömdes som lämplig. Enligt Artfaktas information om arten (SLU, Artdatabanken, 2020) bör torrakor och kantskog mot myrmarker lämnas orörda om arten finns på lokalen.

Tabell 2. Naturvårdsarter noterade inom inventeringsområdet.

Art	Naturvårdskategori	Källa
Revlummer	Fridlyst enl. § 9	NVI
Ormbär	Skoglig signalart	NVI
Ögonpyrola	Skoglig signalart	NVI
Spindelblomster	Fridlyst enl. § 8	NVI
Korallrot	Fridlyst enl. § 8	NVI
Sileshår	Typisk art myr	NVI
Vattenklöver	Typisk art myr	NVI
Granticka	Rödlistad NT	NVI
Groda sp	Fridlyst enl. § 6	NVI
Spillkråka (spår av)	Rödlistad NT, fridlyst enl. § 4	NVI
Rödvingetrast	Rödlistad NT, fridlyst enl. § 4	NVI
Grenlav	Rödlistad VU	Artportalen

Redovisning av skyddade och rödlistade arter samt skogliga signalarter noterade inom inventeringsområdet vid NVI.

4 REFERENSER

ArtDatabanken. 2020. Rödlistade arter. <http://artfakta.artdatabanken.se/>

Artportalen, 2020. <http://www.artportalen.se/>

Hallingbäck, 2016. Mossor – en fältguide. Naturcentrum AB bokförlag, Stenungsund.

Lantmäteriet, 2020. Historiska ortofoton 1960, visningstjänst.
<https://kso.etjanster.lantmateriet.se/>

Länsstyrelserna, 2020. Länsstyrelsernas GIS-tjänster.
<http://projektwebbar.lansstyrelsen.se/gis/Sv/Pages/default.aspx>

Mossberg & Stenberg, 2003. Den nya nordiska floran. Wahlström & Widstrand.

Naturvårdsverket, 2020. Skyddad natur. <http://skyddadnatur.naturvardsverket.se/>

Nitare och Skogsstyrelsen, 2019. Skyddsvärd skog – Naturvårdsarter och andra kriterier för naturvärdesbedömning. Stibo Graphic A/S, Skogsstyrelsen, Jönköping.

Pahlsson, 1998. Vegetationstyper i Norden. NORDGRAF A/S, Köpenhamn.

Skogsstyrelsen, 2014. Handbok för inventering av nyckelbiotoper. Skogsstyrelsen, Jönköping.

Svensk författningssamling. 2007. Artskyddsförordning, SFS 2007:845.

Svensk standard SS 199000:2014. Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – Genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning.

Teknisk rapport SIS-TR 199001:2014. Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – Komplement till SS 199000.